

บทที่ 5

บทสรุป

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือ กองทุนที่ลูกจ้างและนายจ้างร่วมกันจัดตั้งขึ้น โดยความสมัครใจ ประกอบด้วยเงินที่ลูกจ้างจ่ายสะสมและเงินที่นายจ้างจ่ายสมทบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันแก่ลูกจ้างเมื่อเกษียณหรือออกจากงาน ดังนั้น การจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจึงจัดได้ว่าเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งที่ให้แก่ลูกจ้าง เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและทำงานกับนายจ้างยาวนาน นอกจากนี้ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพยังถือเป็นการออมที่สำคัญ เพื่อประโยชน์ในยามชราภาพของลูกจ้าง ปัจจุบัน กิจการต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญต่อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากขึ้น

การจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เกิดขึ้นเมื่อนายจ้างและลูกจ้างมีความสมัครใจร่วมกันที่จะตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ นายจ้างจะต้อง ไปยื่นจัดตั้งกองทุนต่อนายทะเบียน ซึ่งปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. โดยกองทุนที่นำไปจดทะเบียนจะต้องมีคำต่อท้ายว่า “ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” และมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากกิจการของนายจ้าง ทั้งนี้ นายจ้างต้องแยกบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินของตนออกจากบัญชีกองทุน

แหล่งที่มาของกองทุน มาจากเงินที่ลูกจ้างจ่ายสะสมจากค่าจ้าง เงินที่นายจ้างจ่ายสมทบ รวมทั้งเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ และผลประโยชน์อันเกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว

พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดหลักเกณฑ์ให้ลูกจ้างจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นประจำ ในอัตราขั้นต่ำร้อยละ 3 แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้าง (ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขกฎหมายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้กำหนดให้ลดอัตราการจ่ายเงินเข้ากองทุนขั้นต่ำจากร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 2) และนายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบ ไม่ต่ำกว่าเงินสะสมของลูกจ้างแต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้าง ทั้งนี้ ลูกจ้างและนายจ้างตกลงกันจ่ายในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 15 ก็ได้ โดยต้องขออนุมัติต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผ่านนายทะเบียน

ลูกจ้างไม่ต้องจ่ายเงินสะสมและนายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน ในกรณีที่นายจ้างหยุดจ่ายค่าจ้าง การนำส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นหน้าที่ของนายจ้างที่ต้องดำเนินการส่งภายใน 3 วันทำการนับตั้งแต่วันที่การจ่ายค่าจ้าง ในกรณีที่ส่งล่าช้ากว่ากำหนดนายจ้างต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ส่งล่าช้า

การบริหารกองทุน เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแล้ว กฎหมายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นทำหน้าที่บริหารกองทุน ประกอบด้วยผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากลูกจ้างและผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายจ้าง คณะกรรมการฯ จะทำหน้าที่แทนสมาชิกควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของกองทุน และเนื่องจากการบริหารกองทุนเป็นเรื่องของการจัดการทางการเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีประสบการณ์ที่ได้รับอนุญาตพิเศษเป็นผู้จัดการกองทุน การสรรหาและแต่งตั้งผู้จัดการกองทุน จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยคัดเลือกจากสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง ให้เป็นผู้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ นอกจากนี้คณะกรรมการกองทุนยังทำหน้าที่เป็นผู้แทนของกองทุนในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกด้วย

สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุน เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้สิทธิประโยชน์แก่นายจ้างและลูกจ้าง ดังนี้

1. เงินสมทบของนายจ้างถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีตามจำนวนที่จ่ายจริง
2. เงินสะสมที่ลูกจ้างจ่ายเข้ากองทุนสามารถนำไปหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาทต่อปี สำหรับเงินสะสมส่วนที่จ่ายเกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้างและไม่เกินปีละ 290,000 บาท ให้ได้รับยกเว้นภาษี
3. กรณีออกจางาน ถ้าทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ให้นำเงินที่ได้จากกองทุนมาหักค่าใช้จ่ายได้เท่ากับ 7,000 คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน เหลือเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายได้อีกครั้งหนึ่ง

ข้อกำหนดในการลงทุน กฎหมายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กำหนดหลักเกณฑ์ในการลงทุนหาผลประโยชน์ไว้คือ ลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง ขึ้นด้าร้อยละ 60 ของเงินกองทุน และลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคงด้อยลงมา ไม่เกินร้อยละ 40 ของเงินกองทุน

ปัจจุบันกลุ่มบริษัทจัดการลงทุนที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดการกองทุนรวม กองทุนส่วนบุคคล และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมบริษัทจัดการลงทุน (Association of Investment Management Companies : AIMC) เพื่อทำหน้าที่บริการกิจการของกลุ่มธุรกิจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และดูแลบริษัทสมาชิกในแต่ละกลุ่มธุรกิจให้มีจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ โดยมีสมาชิกทั้งสิ้น 27 บริษัท

หลักการบัญชีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ปัจจุบันถือปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ ดังนี้คือ

1. ประกาศสมาคมบริษัทจัดการลงทุน ที่ สจก.กช.3/2545 ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2545 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีกำหนดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเพื่อใช้ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2. มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 42 ของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เรื่องการบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน

การสอบบัญชีของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นการตรวจสอบเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ต้องเสนอต่อคณะกรรมการกองทุน ส่วนใหญ่จะตรวจสอบหัวข้อหลักๆ ดังนี้

1. บัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร
2. บัญชีเงินลงทุน
3. บัญชีค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
4. บัญชีรายได้จากการลงทุน
5. บัญชีเงินสะสมและเงินสมทบ พร้อมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์

จากการตรวจสอบบัญชีของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) และมูลนิธิสถาบันส่งเสริมเทคโนโลยี ซึ่งจดทะเบียนแล้ว และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สหทรัพย์ ซึ่งจดทะเบียนแล้ว ประจำปี 2543 พบว่ายังมีปัญหาในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 42 ในส่วนของการลงทุนในหลายด้าน ซึ่งสมาคมบริษัทจัดการลงทุนได้ศึกษาและปรับปรุงหลักเกณฑ์การตีราคาทรัพย์สินตามประกาศของสมาคมผู้จัดการกองทุนฉบับที่ 3/2541 ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ซึ่งในปี 2545 สมาคมบริษัทจัดการจึงได้ออกประกาศฉบับที่ 3/2545 ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2545 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีกำหนดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเพื่อใช้ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ทั้งนี้ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ.2530 แต่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลที่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร จึงไม่ต้องส่งงบการเงินต่อกรมสรรพากร และกระทรวงพาณิชย์ แต่ต้องนำส่งงบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีต่อสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์